

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับมาตรฐานของ
โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เชียงราย เขต 1

The Relationship Between School Administration and Standards of Quality
Schools in Sub-districts Under the Office of the Chiang Rai Primary Educational
Service Area 1

ชุลีกร ชะพลพรรค¹ คทาเทพ จันทร์เจริญ² ฐิตีอาภา ตั้งคำวานิช³

Chuleekorn Chaponpack, Katatap Chanjaren, Thitiarpha Tangkawanich

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล 2) ศึกษามาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับมาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เชียงราย เขต 1 จำนวน 186 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามการบริหารสถานศึกษา และแบบสอบถามมาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41, S.D. = 0.65$) 2) มาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38, S.D. = 0.67$) และ 3) การบริหารสถานศึกษากับมาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก ($r = 0.83$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ (Keywords): การบริหารสถานศึกษา, มาตรฐานโรงเรียนคุณภาพ, โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล

Abstract

The objectives of this research article were: 1) to study the school administration of Quality Schools in Sub-districts; 2) to study the standards of Quality Schools in Sub-districts; and 3) to study the relationship between school administration and standards of Quality Schools in Sub-districts. It was a Quantitative research approach using a survey method. The sample consisted of 186 teachers in the Chiang Rai Primary Educational Service Area 1. The research instruments composed of personal questionnaires, school administration questionnaires and standards of Quality Schools in Sub-districts questionnaires. Data were

Received: 2024-10-24 Revised: 2024-11-09 Accepted: 2024-11-11

¹ นักศึกษาด้านวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Master of Education Program in Educational Administration Graduate School, Chiangrai College. E-mail: chuleekorn30012522@gmail.com

² อาจารย์ประจำ บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Master of Education Program in Educational Administration Graduate School, Chiangrai College. E-mail: katatap@crc.ac.th

³ อาจารย์ประจำ บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย Master of Education Program in Educational Administration Graduate School, Chiangrai College. E-mail: thitiarpha.tangkawanich@crc.ac.th

analyzed by using mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient (r).

The results of the research found that: 1) The school administration of Quality Schools in Sub-districts was at a high level ($\bar{X} = 4.41$, S.D.= 0.65); 2) The standards of Quality Schools in Sub-districts was at a high level ($\bar{X} = 4.38$, S.D.= 0.67); and 3) The school administration had highly positive correlation with standards of Quality Schools in Sub-districts ($r = 0.83$) at a statistical significance at level .01.

Keywords: school administration; standards of quality school; quality school in sub-district

บทนำ (Introduction)

การจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ บุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management) กล่าวคือ การบริหารการศึกษาจะบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพและเพียงพอ ต้องได้รับงบประมาณสนับสนุนที่มากพอ ต้องมีวัสดุสิ่งของที่มีคุณภาพและเพียงพอกับความจำเป็นในการใช้งาน และต้องมีระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562: 248) อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาของประเทศไทยยังมีปัญหาในเรื่องของคุณภาพการจัดการศึกษา อันมีสาเหตุมาจากการขาดแคลนปัจจัยหรือทรัพยากรทางการศึกษา (ณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย, 2565: 3) โรงเรียนหลายแห่งยังมีปัจจัยหรือทรัพยากรทางการศึกษาที่ไม่เพียงพอและยังขาดคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า หลายโรงเรียนมีจำนวนครูไม่ครบชั้นเรียน บางโรงเรียนนักเรียนหลายระดับชั้นต้องนั่งเรียนรวมในห้องเรียนเดียวกัน ครูต้องสอนหลายวิชาในขณะที่อาจไม่ได้มีความเชี่ยวชาญมากพอในวิชาที่กำลังสอนอยู่ (กษิดิ์เดช คำพูน, 2566) ปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กในชนบทและโรงเรียนขนาดใหญ่ในเมืองมีคุณภาพการศึกษาที่แตกต่างกันอย่างมาก

โครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล (1 ตำบล 1 โรงเรียนคุณภาพ) เป็นโครงการที่มุ่งเน้นการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐานตามบริบทของตนเอง เพื่อสร้างโอกาสให้นักเรียนในพื้นที่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ เกิดความเท่าเทียมและครอบคลุมทั่วประเทศ เป็นการลดความเหลื่อมล้ำด้านการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมีโรงเรียนศูนย์กลางของชุมชนเป็นต้นแบบ สร้างความเชื่อมั่นด้านคุณภาพ นำไปสู่การร่วมกันจัดกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นประโยชน์ เชื่อมโยงความสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ โดยขั้นตอนการดำเนินการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้คัดเลือกโรงเรียนระดับประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) ทั่วประเทศเข้าร่วมโครงการ โดยพิจารณาจากความพร้อมของแต่ละโรงเรียน ทั้งในเรื่องของที่ตั้งที่อยู่ในบริเวณศูนย์กลางของชุมชน ความสะดวกในการคมนาคม การสื่อสาร มีพื้นที่เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนสามารถรองรับจำนวนนักเรียนที่อาจจะเพิ่มขึ้นในอนาคต โดยกระบวนการคัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการได้ผ่านการพิจารณาและความเห็นชอบจากประชาคมระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัดในพื้นที่แล้ว จากนั้นกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานร่วมโครงการจะเร่งพัฒนาโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยเร็ว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566)

สพป.เชียงราย เขต 1 เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ ควบคุม กำกับ ดูแล ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองเชียงราย อำเภอเวียงชัย และอำเภอเวียงเชียงรุ้ง โดยมีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 102 โรงเรียน 1 สาขา 1 ห้องเรียน รวม 104 แห่ง ในปีการศึกษา 2565 มีจำนวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและลูกจ้างในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 รวมทั้งสิ้น 1,426 คน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 20,062 คน โดยเป็นนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 3,605 คน ระดับประถมศึกษา จำนวน 14,798 คน และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1,659 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1, 2565: 18-20)

สพป.เชียงราย เขต 1 ได้รับมอบหมายนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ให้ดำเนินการขับเคลื่อนพัฒนาโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล (1 ตำบล 1 โรงเรียน) ให้บรรลุตามเป้าหมาย เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามบริบทของตนเอง สร้างโรงเรียนให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เน้นผู้บริหารและครูที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้กับผู้เรียน โดยมีจุดเน้นหลักการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการส่งเสริมการศึกษา และด้านการมีส่วนร่วมของเอกชน บ้าน วัด รัฐ โรงเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล จากการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 24 โรงเรียน พบว่า จำนวนและร้อยละของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลที่มีการพัฒนาสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละด้านเป็นดังนี้ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีโรงเรียนที่ผ่านการประเมินจำนวน 8 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 33.33 2) ด้านส่งเสริมการศึกษาแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านทักษะวิชาการ มีโรงเรียนที่ผ่านการประเมิน จำนวน 24 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 ด้านทักษะอาชีพ มีโรงเรียนที่ผ่านการประเมิน จำนวน 13 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 54.17 ด้านทักษะชีวิต มีโรงเรียนที่ผ่านการประเมิน จำนวน 24 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 ด้านภาษา มีโรงเรียนที่ผ่านการประเมิน จำนวน 20 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 83.33 และด้าน ICT มีโรงเรียนที่ผ่านการประเมิน จำนวน 15 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 62.50 และ 3) ด้านการมีส่วนร่วมของเอกชน บ้าน วัด รัฐ โรงเรียน มีโรงเรียนที่ผ่านการประเมิน จำนวน 24 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 จากข้อมูลดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่า การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ด้านโครงสร้างพื้นฐานยังไม่เป็นที่น่าพอใจ และด้านการส่งเสริมการศึกษายังได้รับการพัฒนาไม่ครบถ้วน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2565) ผลการประเมินการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการบริหารสถานศึกษายังมีปัญหที่ต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้ได้มาตรฐานตามโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษา ภายใต้ทฤษฎี 4M กับมาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เชียงราย เขต 1 ตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลทั้ง 3 ด้าน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2565) ผลจากการศึกษาครั้งนี้จะได้ข้อมูลสำคัญที่เป็นประโยชน์สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เชียงราย เขต 1 และโรงเรียนหรือหน่วยงาน

ทางการศึกษาอื่นที่สนใจในการนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เชียงราย เขต 1
2. เพื่อศึกษามาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เชียงราย เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับมาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เชียงราย เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่

การบริหารสถานศึกษาตามทฤษฎี 4M ได้แก่ (1)ด้านบุคลากร (2)ด้านงบประมาณ (3)ด้านวัสดุอุปกรณ์ และ (4) ด้านการจัดการ

มาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ตามจุดเน้นหลักของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2565: ออนไลน์) แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (2) ด้านการส่งเสริมการศึกษา และ (3) ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เชียงราย เขต 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 354 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เชียงราย เขต 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยยึดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเกรซซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (พิสนุพงศ์ศรี, 2558: 109) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 186 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่

โรงเรียนคุณภาพประจำตำบลในสังกัด สพป.เชียงราย เขต 1 จำนวน 24 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลห้วยสัก โรงเรียนบ้านดอน โรงเรียนบ้านดู่ (สหราษฎร์พัฒนาการ) โรงเรียนอนุบาลเวียงชัย โรงเรียนแม่ยาววิทยา โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ข้าวต้มหลวง โรงเรียนบ้านแม่ข้าวต้มท่าสุด โรงเรียนบ้านแม่กรณ์ โรงเรียนอนุบาลเมืองเชียงราย (สันทรายราษฎร์ดรุณาเคราะห์) โรงเรียนบ้านทุ่งยั้งหัวฝายวิทยา โรงเรียนบ้านดอยฮาง โรงเรียนอนุบาลเชียงราย โรงเรียนอนุบาลฮ่งลี่ (ค่ายเม็งรายมหาราชอุปถัมภ์) โรงเรียนบ้านเวียงกือนา โรงเรียนบ้านหัวดอย โรงเรียนอนุบาลนางแล (บ้านทุ่ง) โรงเรียนบ้านหนองหม้อ โรงเรียนบ้านจำบอน โรงเรียนบ้านปางขอน โรงเรียนบ้านเวียงเดิม โรงเรียนบ้านเมืองชุม โรงเรียนบ้านโป่ง โรงเรียนอนุบาลดงมหาวัน และ โรงเรียนบ้านป่าซาง

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ได้แก่

เดือนมีนาคม 2566 ถึงเดือนมีนาคม 2567

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยคำถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ตามกรอบแนวคิดปัจจัยการบริหารสถานศึกษาตามทฤษฎี 4M ได้แก่ (1) ด้านบุคลากร (2) ด้านงบประมาณ (3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ และ (4) ด้านการจัดการ โดยคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ได้แก่ มาก ที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ 0.986

ตอนที่ 3 แบบสอบถามมาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ตามกรอบแนวคิดของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2565) จำแนกมาตรฐานโรงเรียนคุณภาพออกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (2) ด้านการส่งเสริมการศึกษา และ (3) ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม โดยคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ได้แก่ มาก ที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ 0.978

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย เพื่อรับรองการทำวิจัยและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยถึงผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เชียงราย เขต 1

3.2 จัดทำแบบสอบถามในรูปแบบของ Google Form

3.3 ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 186 คน โดยตอบแบบสอบถามผ่าน Google Form

3.4 เก็บรวบรวมและตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาแล้ว โดยได้รับแบบสอบถามคืนมาครบทั้งหมด จำนวน 186 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาและมาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เชียงราย เขต 1 สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้คะแนนเฉลี่ยซึ่งกำหนดตามแนวทางของ Bast (1993; อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 121)

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับมาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เชียงราย เขต 1 สถิติที่ใช้ คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เชียงราย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D.= 0.65) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการ ($\bar{X} = 4.49$, S.D.= 0.57) รองลงมา คือ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 4.47$, S.D.= 0.65) และด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.38$, S.D.= 0.67) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 4.31$, S.D.= 0.70)

2. มาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เชียงราย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D.= 0.67) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมการศึกษา ($\bar{X} = 4.42$, S.D.= 0.63) รองลงมา คือ ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.40$, S.D.= 0.66) และด้านโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.33$, S.D.= 0.72) ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษา (X_{tot}) กับมาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล (Y) สังกัด สพป.เชียงราย เขต 1 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก ($r = 0.83$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลตามประเด็นที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เชียงราย เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D.= 0.65) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการ ($\bar{X} = 4.49$, S.D.= 0.57) รองลงมา คือ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 4.47$, S.D.= 0.65) และด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.38$, S.D.= 0.67) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X} = 4.31$, S.D.= 0.70) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล มีแนวนโยบาย ระเบียบข้อบังคับ และแนวปฏิบัติที่ต้องปฏิบัติตามในการดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีการส่งเสริมสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานจากหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้การบริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการจัดการซึ่งมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าด้านอื่น ๆ เนื่องจากโรงเรียนมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่ชัดเจน มีระบบการประกันคุณภาพภายในและการประเมินภายนอกเป็นกลไกในการกำกับติดตามการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและโรงเรียนมีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี ที่วางไว้จนบรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิตานันท์ ศรีชมพล และคณะ (2564: 45-61) ที่พบว่า การบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เลย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ อริสา อารมณชื่น (2565) ที่พบว่า การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. มาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เชียงราย เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D.= 0.67) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมการศึกษา ($\bar{X} = 4.42$, S.D.= 0.63) รองลงมา คือ ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.40$, S.D.= 0.66) และด้านโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.33$, S.D.= 0.72) ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า โครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลเป็นโครงการที่มุ่งเน้นการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐานตามบริบทของตนเอง โรงเรียนที่ได้เข้า

ร่วมโครงการผ่านการคัดเลือกจากโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด สพป.เชียงราย เขต 1 ซึ่งพิจารณาจากความพร้อมของแต่ละโรงเรียน กระบวนการคัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการได้ผ่านการพิจารณาและความเห็นชอบจากประชาคมระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัดแล้ว ดังนั้น ระดับมาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เชียงราย เขต 1 จึงมีมาตรฐานอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการส่งเสริมการศึกษาซึ่งมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าด้านอื่น ๆ เนื่องจากโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ตระหนักถึงความสำคัญของโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล เพราะมองเห็นว่าการที่โรงเรียนในชุมชนได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการดังกล่าวจะทำให้โรงเรียนได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น ดังนั้นจึงมีการส่งเสริม สนับสนุน และร่วมกันผลักดันให้โรงเรียนผ่านการคัดเลือกเพื่อเข้าร่วมโครงการดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ เทพพร บุตรตาน้อย และคณะ (2565: 173-188) ที่พบว่า การดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.กาญจนบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม และด้านส่งเสริมการศึกษา

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษา (X_{tot}) กับมาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล (Y) สังกัด สพป.เชียงราย เขต 1 พบว่า ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก ($r = 0.83$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาตัวแปรที่มีค่าสหสัมพันธ์ในแต่ละด้านของการบริหารสถานศึกษา พบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับมาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล นั่นคือจากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่มีการบริหารสถานศึกษาตามทฤษฎี 4M อยู่ในระดับสูงจะส่งเสริมให้มาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลมีระดับสูงไปด้วย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การบริหารสถานศึกษาตามทฤษฎี 4M มีอิทธิพลสำคัญในการส่งเสริมและยกระดับมาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดยโรงเรียนมีการบริหารสถานศึกษาในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านบุคลากร โรงเรียนมีการสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง ย้ายและโอนบุคลากรในตำแหน่งงานต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างเหมาะสมถูกต้องตามระเบียบและโปร่งใส ด้านงบประมาณ โรงเรียนมีการจัดทำแผนงบประมาณและแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างละเอียด ชัดเจน และรัดกุม ด้านวัสดุอุปกรณ์ โรงเรียนมีการจัดหา/จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์เพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผน/นโยบายที่กำหนดไว้ และด้านการจัดการ โรงเรียนมีการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่ชัดเจน การบริหารสถานศึกษาตามทฤษฎี 4M จึงเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยให้สามารถบริหารจัดการโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จและบรรลุมาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับทัศนะของ สุภัจฉรา กาใจ (2562: 18-19) ซึ่งกล่าวว่าการบริหารจัดการทุกประเภทจะต้องอาศัยปัจจัยหรือทรัพยากรทางการบริหารที่สำคัญ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ ซึ่งถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ใช้ในการบริหาร เพราะการบริหารจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพ มีปริมาณเพียงพอ ต้องได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการเพียงพอ มีวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับความต้องการของแผนงาน และโครงการ และต้องมีระบบการจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

การบริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อระดับมาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล กล่าวคือ การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะช่วยยกระดับมาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลให้สูงขึ้นตามไปด้วย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการบริหาร

สถานศึกษาทั้งในด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการจัดการ เพื่อให้การบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การบริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อระดับมาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการบริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการจัดการ เพื่อให้สามารถบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 การบริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อระดับมาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลมากที่สุด คือ ด้านการจัดการ ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญกับด้านการจัดการเพิ่มมากขึ้น โดยควรมีการศึกษาแนวทาง กลยุทธ์ หรือรูปแบบการจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำมาปรับใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานยิ่งขึ้น

1.3 มาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ของครู คือ ด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม และด้านโครงสร้างพื้นฐาน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรเร่งพัฒนาในด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม และด้านโครงสร้างพื้นฐานของโรงเรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้น เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลให้สูงขึ้นต่อไป

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยอื่นนอกเหนือจากการบริหารสถานศึกษาตามทฤษฎี 4M ที่ส่งผลต่อมาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เชียงราย เขต 1

2.2 ควรศึกษาและพัฒนา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัด สพป.เชียงราย เขต 1 เพื่อให้ได้แนวทางการดำเนินงานสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). **โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.moe.go.th/>. สืบค้นเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2566.
- กษิต์เดช คำพูน. (2566). **ครูกระจุก โรงเรียนกระจาย” ปัญหาการจัดสรรครูไทยที่ต้องแก้ไขก่อนจะสายเกิน**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.the101.world/teacher-shortage-problem/>. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2566.
- ณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย. (2565). **แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เทพพร บุตรตาน้อย สาโรจน์ เป่าวงศากุล และนิพนธ์ วรรณเวช. (2565). **การดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2**. **วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย**. 6(1): 173-188.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พิสนุ พงศรี. (2558). วิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- สิตานันท์ ศรีชมพล ศักดินาภรณ์ นันท์ และสุชุม พรหมเมือง. (2564). แนวทางการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**. 13(2): 45-61.
- สุกัจฉรา กาใจ. (2562). แนวทางการบริหารปัจจัยที่ส่งผลต่องานนิเทศภายในของโรงเรียนนาโบสถ์พิทยาคม อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. (2565). แผนพัฒนาการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566-2570. เชียงราย : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2565). สรุปรายงานภาพรวม ศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://sp.moe.go.th/sp_2563/info/?module=table5_32&edu_year=2563&edu_round=2&reo=16&provinceID=57. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2565.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). รูปแบบการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- อริสา อารมณชีน. (2565). กลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

